

Vergaderjaar 2007–2008

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 297

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 augustus 2008

1. Inleiding

Hierbij bieden wij u het Inspectierapport «Informatieoverdracht in de executieketen» van de Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt) aan.¹ Met dit themaonderzoek is de ISt nagegaan hoe de informatieoverdracht tussen partners in de executieketen functioneert.

Onderzocht is hoe de informatie-inwinning en overdracht bij binnenkomst van gedetineerden in penitentiaire inrichtingen (p.i.'s), de informatie-inwinning tijdens verblijf en de overdracht van informatie naar zorginstellingen en gemeenten verlopen. Het onderzoek van de ISt heeft zich gericht op de doelgroep gedetineerde volwassen mannelijke arrestanten die in het eerste half jaar 2007 gedetineerd waren en die langer dan één maand waren ingesloten. De ISt heeft vijf p.i.'s in dit onderzoek betrokken, te weten Amsterdam (locatie Demersluis), Limburg-Zuid (locatie De Geerhorst), Overijssel (locatie Zwolle Zuid), Utrecht (locatie Nieuwegein) en Veenhuizen (locatie Esserheem). In een arrestantenregime worden geplaatst: tot gevangenisstraf veroordeelden die zich niet gemeld hebben om een gevangenisstraf te ondergaan of zich aan de uitvoering ervan hebben onttrokken, personen die een opgelegde boete niet hebben betaald of hun taakstraf niet hebben afgemaakt en personen die in gijzeling worden genomen wegens het niet betaald hebben van verkeersboetes.

2. Reactie op belangrijkste conclusies en op de aanbevelingen

De ISt constateert in dit rapport een aantal tekortkomingen, maar trekt ook positieve conclusies.

De ISt concludeert op basis van dit onderzoek dat voor arrestanten de aansluiting tussen de penitentiaire inrichting en maatschappelijke voorzieningen gebrekkig functioneert en dat overdracht van informatie over gedetineerden die van belang kan zijn voor vervolgvoorzieningen onvol-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

doende tot stand komt. Verder meent de ISt dat de p.i.'s te weinig hebben gedaan aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijke visie op informatieoverdracht. Ook concludeert de ISt dat bestaande informatiesystemen vaak onvoldoende worden benut en niet goed zijn ingericht. Ten slotte concludeert de ISt dat de kwaliteit van informatie vaak onvoldoende is om een positieve bijdrage te leveren aan begeleiding en nazorg aan gedetineerden.

Samen met de ISt zijn wij van mening dat informatie-uitwisseling een onmisbare voorwaarde is om beter te kunnen samenwerken met de ketenpartners. In recente bijeenkomsten met de VNG en gemeenten en uit onderzoek zijn soortgelijke tekortkomingen eveneens aan het licht gekomen. In het kader van het Programma Sluitende Aanpak Nazorg is al een viertal verbetermaatregelen getroffen.

- In de eerste plaats zijn vrijwel alle penitentiaire inrichtingen bezocht met gerichte instructies ter verbetering van de informatieoverdracht. Dit heeft vanaf maart 2008 geleid tot een kwantitatieve toename van het aantal screenings en overdrachten.
- Ten tweede zal de komende tijd de screening door de MMD'er tijdens detentie meer toegespitst worden op de feitelijke informatiebehoefte van gemeenten. Praktisch zal dit op basis van gesprekken met VNG en gemeenten in het najaar van 2008 leiden tot aanpassing van het screeningsformulier van de MMD'ers. Daarnaast wordt de werkwijze van de MMD'er geëvalueerd en afgestemd op nader te specificeren taken en verantwoordelijkheden van zowel de MMD'er als de gemeentelijke contactpersonen.
- De derde verbetermaatregel behelst extra scholing van de MMD'ers, om op die manier hun werk verder te professionaliseren.
- Tot slot zal het gevangeniswezen het aantal MMD'ers per p.i. beter afstemmen op het aantal gedetineerden.

De ISt trekt zoals gezegd ook positieve conclusies. In de eerste plaats betrekken zorgverleners in de p.i.'s informatie uit de zorg- en hulpverleningsinstellingen beter bij hun werk, en daarnaast gaat door wederzijdse inspanningen vanuit de p.i.'s, de GGz en de verslavingszorg op sommige plaatsen de hulp beter functioneren. Voorts geeft de ISt aan dat daar waar vertrouwd kan worden op sterke regionale samenwerkingsverbanden van betrokken spelers, betere voorwaarden aanwezig lijken te zijn om tot effectieve ketensamenwerking te komen.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1

Zorg dat het DJI-beleid met betrekking tot screening, begeleiding, nazorg van gedetineerden ook voor alle arrestanten volledig wordt uitgevoerd. Pas zonodig het regime en het dagprogramma van de afdelingen waar arrestanten verblijven daaraan aan.

Inmiddels wordt uitvoering gegeven aan deze aanbeveling. DJI heeft besloten het arrestantenregime in de huizen van bewaring op te heffen. Arrestanten worden met ingang van 15 april 2008 direct in de gevangenissen geplaatst. Het regime en dagprogramma is in overeenstemming met dat van een reguliere gevangenis. Verbetering van screening, begeleiding en nazorg vormt een van de belangrijkste onderdelen van het Programma Sluitende Aanpak Nazorg. Om goed inzicht te krijgen in de inspanningen op het gebied van nazorg wordt daar naast in 2009 het systeem van monitoren verder verbeterd.

Aanbeveling 2

Zorg er voor dat arrestanten meer dan nu het geval is ingesloten worden in p.i.'s in de eigen regio.

Deze aanbeveling is eveneens inmiddels in uitvoering. Sinds april 2008 worden arrestanten – mits er binnen een regio voldoende capaciteit is – geplaatst in p.i.'s binnen de regio.

Aanbeveling 3

Ontwikkel samen met de belangrijke ketenpartners (zorginstellingen, gemeenten, politie, reclassering) een visie op de uitwisseling van informatie over arrestanten. Betrek daarbij dat uitwisseling van informatie ten dienste moet staan van continuïteit in de zorg en effectieve (keten)samenwerking zowel bij binnenkomst, tijdens verblijf als bij vertrek.

Ontwikkel ook een gemeenschappelijke visie op de beperkingen die het beroepsgeheim bepaalde functionarissen kan opleggen en op de grenzen die in acht genomen moeten worden bij de bescherming van de privacy van de cliënt.

Deze aanbeveling nemen wij over. Het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op informatieoverdracht voor alle gedetineerden – waaronder arrestanten – is een onderdeel van het Programma Sluitende Aanpak Nazorg voor de komende jaren (2008–2010). Onderdeel van die visie zijn de grenzen die in acht genomen moeten worden met het oog op de benadering van de privacy. Bij de ontwikkeling van deze visie wordt eveneens de reclassering betrokken.

Aanbeveling 4

Ontwikkel een visie op de taakverdeling en de communicatie tussen personeelsleden belast met de dagelijkse begeleiding van arrestanten, gespecialiseerde inrichtingfunctionarissen met screenings- of coördinerende taken en zorgspecialisten waarmee optimaal kan worden bijgedragen aan nazorg van de arrestant en terugkeer naar de samenleving.

Deze aanbeveling nemen wij over. In de uitwerking en beschrijving van de taakverdeling tussen MMD'ers en gemeentelijke contactpersonen maar ook tussen MMD'ers en andere – op reïntegratie gerichte – functiegroepen binnen het gevangeniswezen is voorzien in het Programma Sluitende Aanpak Nazorg. De huidige functie van MMD'er is nog betrekkelijk nieuw en vraagt nog om doorontwikkeling.

Aanbeveling 5

Bevorder de samenwerking tussen p.i.'s, regionaal functionerende zorginstellingen en gemeenten met betrekking tot de (na)zorg aan arrestanten.

Wij onderschrijven de aanbeveling om de samenwerking tussen de p.i.'s, zorginstellingen en gemeenten te verbeteren. Dat dient niet alleen te gebeuren voor arrestanten, maar voor alle gedetineerden. De praktijk heeft tot nu toe uitgewezen dat die samenwerking niet eenvoudig te realiseren is. Momenteel worden afspraken voor samenwerking onder andere via ketenbrede overlegvormen zoals Veiligheidshuizen gemaakt.

Aanbeveling 6

Zorg voor een verbetering van rapportage en registratie, en richt de informatiesystemen die daarbij gehanteerd worden zo in dat zichtbaar wordt welke informatie uitgewisseld wordt, en tot welk resultaat ingezette acties leiden.

Deze aanbeveling nemen wij over. Ter verbetering van de informatieoverdracht vinden al diverse initiatieven plaats. Zo zijn koppelingen van informatiesystemen gepland in de loop van 2009. Ten aanzien van de aansluiting nazorg heeft de DJI concrete maatregelen getroffen op grond van de praktijkervaringen bij zowel gemeenten als inrichtingen. Medio september 2008 vindt een aanpassing plaats van het geautomatiseerd systeem ter ondersteuning van de inrichtingen en de gemeenten (DPAN). Verder zijn dit najaar regionale conferenties georganiseerd voor de gemeentelijke contactpersonen waar de samenwerking met het gevangeniswezen centraal staat.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De staatssecretaris van Justitie,
N. Albayrak